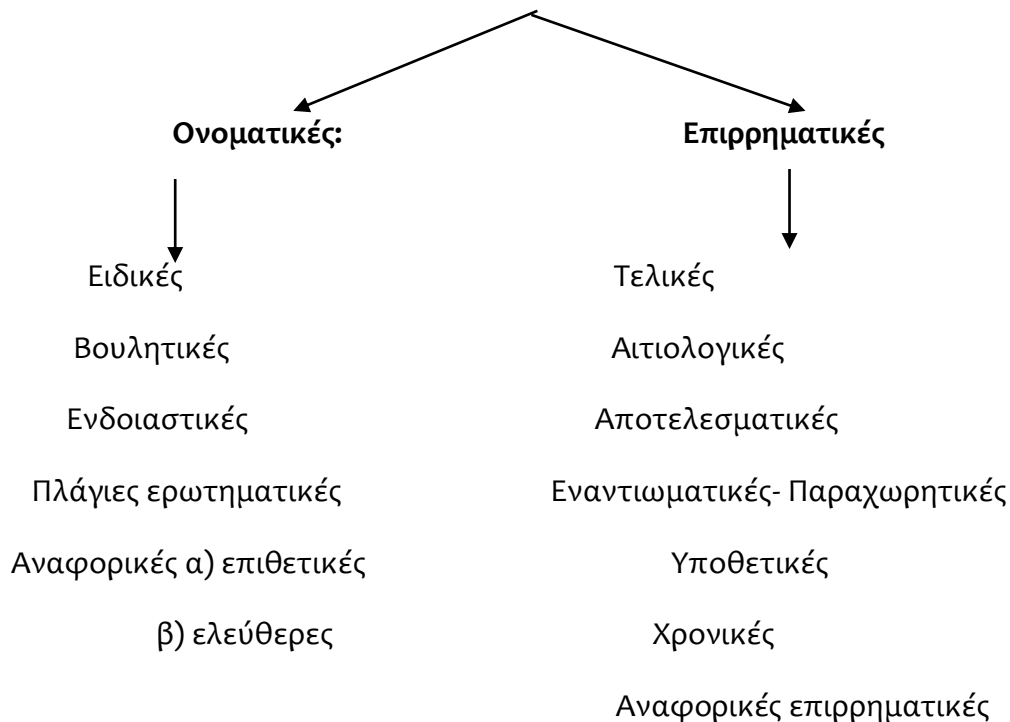

ΕΝΟΤΗΤΑ 2

ΓΛΩΣΣΑ - ΓΛΩΣΣΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΙ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Δευτερεύουσες προτάσεις

A'

Δευτερεύουσες ονοματικές προτάσεις

Οι προτάσεις αυτές λέγονται **ονοματικές** επειδή ισοδυναμούν με όνομα ουσιαστικό, όνομα επίθετο, αντωνυμία, παθητική μετοχή .

π.χ Προσποιήθηκε ότι είναι άρρωστος

Προσποιήθηκε ασθένεια

Απαγορεύεται να καπνίζετε

Απαγορεύεται το κάπνισμα

και στο συντακτικό χρησιμοποιούνται όπως και τα ονόματα (ως υποκείμενο, αντικείμενο, κατηγορούμενο, ονοματικός προσδιορισμός...)

A1. Δευτερεύουσες ονοματικές ειδικές

Εισάγονται με τους ειδικούς συνδέσμους: **πως, που, ότι**

Εξαρτώνται: 1) από ρήματα

α) **λεκτικά**: λέω, ανακοινώνω, γράφω, ειδοποιώ, υπόσχομαι....

β) **δεικτικά**: δείχνω, αποδεικνύω, δηλώνω, φανερώνω, παριστάνω...

γ) **αισθητικά**: βλέπω, ακούω, νιώθω, παρατηρώ, καταλαβαίνω....

δ) **δοξαστικά**: πιστεύω, φαντάζομαι, υποθέτω, υποψιάζομαι...

ε) **γνωστικά**: ξέρω, εννοώ, μαθαίνω, πληροφορούμαι....

2. Από απρόσωπα ρήματα (υποτίθεται, φαίνεται, λέγεται...) **και απρόσωπες εκφράσεις** (είναι βέβαιο, είναι κρίμα....)

3. Από ουσιαστικά που έχουν συγγενική σημασία με τα προαναφερόμενα ρήματα (πληροφορία, αίσθηση, ελπίδα, αντίληψη...)

4. Από δεικτικές και αόριστες αντωνυμίες ουδέτερου γένους (αυτό, εκείνο, κάποιο, κάτι...)

Χρησιμοποιούνται:

1. ως υποκείμενο των απρόσωπων ρημάτων ή εκφράσεων

π.χ. **Λέγεται** πως το πλοίο θα έχει καθυστέρηση.

Θεωρείται βέβαιο πως θα είναι και πάλι υποψήφιος.

Μου φαίνεται πως δε με ξέρεις καλά.

Είναι βέβαιο ότι δε με ξέρεις καλά.

2. ως αντικείμενο μεταβατικών ρημάτων

π.χ. Υποψιάζομαι πως αυτός είναι ο κλέφτης.

Προσποιήθηκε ότι είναι κουτσός.

3. ως επεξήγηση σε ουσιαστικά, αόριστες ή δεικτικές αντωνυμίες

π.χ. Αποδείχτηκε ψεύτικη **η φήμη**, ότι κέρδισε τον πρώτο λαχνό.

Όλοι το ξέρουν **αυτό**, ότι θα παντρευτεί την Μάγδα.

4. ως **κατηγορούμενο** (σπανιότερα) και όταν το ρήμα της πρότασης είναι συνδετικό

π.χ. Ο Νίκος δείχνει ότι **δεν είναι καλά**.

ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ

1) Οι ειδικές προτάσεις μπορεί να εισάγονται και με το **να**, όταν το ρήμα της πρότασης από την οποία εξαρτώνται εκφράζει **αμφιβολία**,

π.χ. • Πιστεύω **να έρθεις στο πάρτι** (ότι θα έρθεις στο πάρτι).

• **Είναι πιθανό να** τα έφαγε όλα ο Γιώργος (ότι ο Γιώργος τα έφαγε όλα).

2) Μερικές φορές μπορεί να εισάγονται και με το σύνδεσμο **και**, όταν το ρήμα της πρότασης από την οποία εξαρτώνται έχει τη σημασία του **αισθάνομαι** ή **νομίζω**

π.χ. • **Νομίζεις και** έφυγε επίτηδες με τέτοιο τρόπο (ότι έφυγε...)

Για να είμαστε σίγουροι για την απάντησή μας, επειδή κάποιοι σύνδεσμοι χρησιμοποιούνται για να εισάγουν και άλλου είδους προτάσεις, αντικαθιστούμε με τους ισοδύναμους συνδέσμους του είδους!!!

A2. Δευτερεύουσες ονοματικές βουλητικές

Εισάγονται: με το μόριο **να** (αναφέρεται και ως βουλητικός σύνδεσμος)

Εξαρτώνται: 1. από ρήματα

α) βουλητικά: θέλω, ζητώ, επιθυμώ, λαχταρώ, ποθώ, επιδιώκω ...

β) κελευστικά, διατάζω, παραγγέλλω, παρακινώ, προειδοποιώ ...

γ) απαγορευτικά : απαγορεύω, εμποδίζω ...

δ) αισθητικά: βλέπω, ακούω, καταλαβαίνω, νιώθω αισθάνομαι...

ε) διάφορα άλλα ρήματα, π.χ. φοβάμαι, χαίρομαι, ντρέπομαι, σιχαίνομαι, αηδιάζω, αρχίζω, κινδυνεύω κ.ά.

δ. από περιφράσεις, π.χ. είμαι έτοιμος, είμαι άξιος, σκοπός του ήταν...

2. από απρόσωπα ρήματα, (χρειάζεται, απαγορεύεται, πρέπει) και απρόσωπες εκφράσεις, (είναι κρίμα, είναι ψέμα, είναι βέβαιο, είναι ανάγκη, είναι ντροπή)

3. από ουσιαστικά ή επίθετα με συγγενική σημασία με τα προηγούμενα ρήματα, π.χ. ανάγκη, σκοπός, έτοιμος, πρόθυμος κ.ά.

4. από αντωνυμίες, συνήθως δεικτικές ή αόριστες σε ουδέτερο γένος, αυτό, εκείνο κ.ά.

5. μετά από τις προθέσεις: αντί, δίχως, χωρίς, ίσαμε και τις προθέσεις από, με, σε με το άρθρο (από το, με το, στο) μαζί με τις οποίες δηλώνουν διάφορες επιρρηματικές σχέσεις.

Χρησιμοποιούνται ως:

1. ως υποκείμενο των απρόσωπων ρημάτων ή εκφράσεων, π.χ.

- Απαγορεύεται να καπνίζετε.
- Είναι απαραίτητο να έρθεις.
- Θα ήταν καλύτερα να φύγεις τώρα.
- Πρέπει να έρθω;

2. ως αντικείμενο μεταβατικών ρημάτων

π.χ. • Ο Πέτρος θέλει να φύγει.

3. επεξήγηση σε ουσιαστικά, αόριστες ή δεικτικές αντωνυμίες

- Ένα μόνο λαχταρώ, να σε δω με το πτυχίο του γιατρού.
- Μια επιθυμία είχε να με δει σπουδασμένο.

4. ονοματικός προσδιορισμός π.χ.

- Τον χαρακτήριζε το πάθος να ταξιδεύει στις θάλασσες.

5. επιρρηματικός προσδιορισμός μετά από προθέσεις

- π.χ. • Φύγαμε χωρίς να χαιρετήσει ο ένας τον άλλον.

ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ

Πολλά ρήματα συντάσσονται άλλοτε με ειδική πρόταση κι άλλοτε με βουλητική, π.χ.

- Αρκεί που ήρθες. – Αρκεί να έρθεις.
- Μου έγραψε ότι θα γυρίσει σύντομα. – Του έγραψα να γυρίσει αμέσως

Ελένη Χαρμαντζή